

Úvod	7
1 Čtenářská gramotnost v České republice – výzkum PIRLS 2001	9
1.1 PIRLS 2001 – základní údaje	10
1.2 Definování čtenářské gramotnosti ve výzkumu PIRLS 2001	11
2 Výsledky žáků v testu čtenářské gramotnosti	13
2.1 Prezentace výsledků	13
2.2 Výsledky ČR ve srovnání se zeměmi EU a zeměmi OECD	15
2.3 Výsledky v mezinárodním srovnání podle stanovených úrovní	18
2.4 Rozdíly mezi dívkami a chlapci	19
2.5 Rozdíl mezi městem a venkovem	20
2.5.1 Zastoupení škol	20
2.5.2 Vliv typu školy na výsledek	21
2.5.3 Přistěhovalci a národnostní menšiny	22
2.5.4 Městské a venkovské školy v České republice	23
2.6 Pedagogický sbor	26
2.6.1 Činnosti ředitelů	26
2.6.2 Učitelé	26
3 Postoje žáků ke čtení	29
3.1 Vztah žáků ke čtení	29
3.1.1 Obliba čtení	29
3.1.2 Souvislost mezi oblibou čtení a výsledky žáků	30
3.1.3 Čtení ve volném čase	31
3.1.4 Co žáci čtou	31
3.2 Čtení a čtenářské aktivity v rodině	32
3.2.1 Předčítání knih dětem	32
3.2.2 Čtení žáků nahlas	34
3.2.3 Povídání si o tom, co žáci čtou	34
3.2.4 Navštěvování knihovny nebo knihkupectví	35
3.3 Školní a třídní knihovny	36
3.3.1 Školní knihovny	36
3.3.2 Využívání školních a třídních knihoven při výuce	38
3.3.3 Souvislost s výsledky žáků	39
3.3.4 Půjčování knih pro zábavu	40
4 Způsoby výuky čtení	41
4.1 Využití zdrojů	42
4.1.1 Učebnice a čítanky	45
4.1.2 Pracovní listy	46
4.1.3 Dětské knihy	46
4.1.4 Materiály z jiných předmětů	48
4.1.5 Časopisy	48
4.1.6 Počítačový software	49
4.1.7 Materiály z internetu	52
4.2 Typy textů využívané při výuce čtení	53
4.2.1 Frekvence využívání typů textů	53
4.2.2 Pořadí využívání textů – preferenze jednotlivých zemí či skupin	55
4.2.3 Příběhy	56
4.2.4 Další knihy	57
4.2.5 Pohádky	58
4.3 Které činnosti dělají učitelé s žáky po přečtení textu?	58

4.4	Aktivity využívané při výuce čtení.....	61
4.4.1	Čtení nahlas	65
4.4.2	Čtení potichu	66
4.4.3	Čtení knih dle vlastního výběru.....	67
4.5	Rozvíjení čtenářských dovedností.....	68
4.6	Způsoby práce s výukovými materiály.....	71
4.7	Domácí úkoly ze čtení.....	72
4.7.1	Četnost zadávání domácích úkolů.....	72
4.7.2	Souvislost četnosti zadávání domácích úkolů s výsledky žáků	72
4.7.3	Délka domácího úkolu	73
4.7.4	Souvislost mezi délkou domácího úkolu a výsledky žáků	74
5	Srovnání výzkumů PIRLS 2001 a PISA 2000.....	75
5.1	Relativní posun výsledků	75
5.2	Srovnání čtenářských dovedností	78
	Příloha 1 Koncepte výzkumů PISA a PIRLS	81
	Příloha 2 Vzorová úloha z výzkumu PIRLS	85
	Příloha 3 Vzorová úloha z výzkumu PISA	91
	Literatura.....	95

Seznam tabulek

Tabulka 1.1	Účastníci výzkumu PIRLS 2001	10
Tabulka 2.1	Průměrné výsledky jednotlivých zemí na pěti škálách	14
Tabulka 2.2	Srovnání ČR se starými a novými členskými zeměmi EU.....	16
Tabulka 2.3	Srovnání ČR se zeměmi EU a zeměmi OECD	17
Tabulka 2.4	Dovednosti v rámci vymezených úrovní čtenářské gramotnosti	19
Tabulka 3.1	Využívání školních a třídních knihoven v ČR (žáci v %)	39
Tabulka 4.1	Využívání zdrojů jednotlivými zeměmi – počet dní v týdnu	44
Tabulka 4.2	Pořadí využívání jednotlivých zdrojů v 18 zemích.....	45
Tabulka 4.3	Podíl učitelů podle četnosti využívání časopisů na základě jejich přítomnosti v třídní knihovně.....	49
Tabulka 4.4	Četnost využívání typů textů – počet dní v týdnu.....	54
Tabulka 4.5	Pořadí využívání jednotlivých typů textů v 18 zemích.....	56
Tabulka 4.6	Četnost činností práce s textem po jeho přečtení – počet dní v týdnu.....	59
Tabulka 4.7	Četnost využívání metod při výuce čtení.....	63
Tabulka 4.8	Podíl učitelů, kteří denně využívají aktivity při výuce čtení.....	64
Tabulka 4.9	Rozvíjení dovedností na pomoc čtení – počet dní v týdnu	69
Tabulka 5.1	Porovnání průměrných výsledků zemí, které se účastnily výzkumů PISA a PIRLS	75
Tabulka 5.2	Porovnání průměrných výsledků zemí OECD, které se účastnily výzkumů PISA a PIRLS	76
Tabulka 5.3	Trendy v rozdílech mezi výsledky žáků na různých vzdělávacích úrovních.....	77
Tabulka 5.4	Porovnání průměrných výsledků zemí, které se účastnily výzkumů PISA a PIRLS, na dílčích škálách pro čtenářské dovednosti	78